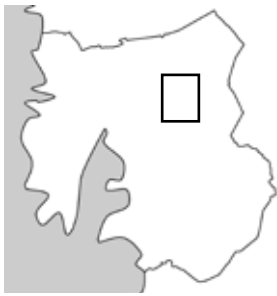

53

OMRÅDE KRING STENSJÖN

Naturvärde: LKBF, Klass I.

Omfattning: Kulturlandskap och lövskog kring Stensjö.

Kommundel: 5 Fjärås.

Befintligt skydd: Skydd för landskapsbilden, fågelskyddsområde (del av objektet).

Areal: 826 ha.

Beskrivning

”Strandområdena runt Stensjön är sedan gammalt kända för sin naturskönhet. Bidragande härtill torde bl a vara strändernas omväxlande karaktär, det stora lövinslaget i omgivande skogar samt frånvaron av spridd fritidsbebyggelse runt sjön. Utefter södra stranden öster om Börsås samt utefter norra stranden väster om Rörsviken kringgärdas sjön av branta skogklädda stränder (ställvis branta stup med häckande korp). Från söder vid Rossared och västerut når en flack dalgång karaktäriserad av åkermark med insprängda lövskogklädda kullar fram till sjön. Södra stranden har omväxlande karaktär. Områdena utefter sjöns nordöstra sida utgöres av mer eller mindre öppna böljande marker. Den omväxlande geologin och topografin gör givetvis, att vegetationen varierar inom området. Sjön omges utefter stora delar av en alträdsbård, som snabbt övergår till en blandskog med stort inslag av bok. Denna mosaikskog ger området stort landskapligt värde. Ekskog finns dels på ett par av uddarna i sjön, dels utgöres lövskogen på kullarna och ”skogsuddarna”, som skjuter in i dalgången söder om Rossared, till övervägande delen av ek. Områdets flora är i övrigt inte i detalj inventerad. Bebyggelsen vid sjön är i stort sett koncentrerad till dess västra spets vid Hjälms.” (Citat från beslut om skydd för landskapsbilden).

På en udde i Stensjön vid Rossared finns ett berg, Börsås. Strategiskt placerat på bergets topp ligger en fornborg. Berget är bevuxet med orörd ekdominerad naturskog med inslag av bl a tall. Vid bergets östra fot växer likaså orörd ädellövskog som domineras av bok. Boken är högvuxen, grov och gammal, äldre än 150 år. Vid Stensjöns strand finns ett kärr med al och ask. I dessa skogar har påträffats en rad hotade lavar, t ex stor knopplav, blågrå skinnlav, mussellav och ädelkronlav. Några ovanliga vedsvampar har också noterats från berget. Dessutom finns här en rik vedlevande skalbaggsfauna med många sällsynta och hotade arter. I området har 47 nationellt rödlistade arter noterats.

Värdefulla ekskogar med en rik kryptogamflora finns även på andra ställen området bl. a. Brattåsberget. Här finns också en rik kärlväxtflora med arter som lundbräsma, blåsippa, bergmynta, lundslok, bergjohannesört och backvicker.

Skala 1:30000. Rossared 5:1 m.fl.

Utmed Stensjön mellan Rossared och Ålgårda finns gamla bokdominerade ädellövskogar med många sällsynta och hotade kryptogamer och insekter.

Kulturlandskapet söder om Stensjön är mjukt böljande och präglas av storgårdsdriften vid Rossareds gård. Viktiga element är säteribyggnaderna, den samlade arbetarbebyggelsen och ett antal torp utspridda i området. Gården är omnämnd redan under tidig medeltid. Under 1300-talet var gården ett adligt herresäte.

Strax väster om Rossareds gård finns utefter stranden betad sötvattenstrandäng samt ekhagar. Strandängens vegetation är intressant med bl a gökblomster, gåsört, hundstarr, ryltåg, kärnkavle, ältranunkel, mannagräs och vid sjökanten den sällsynta arten brunstarr.

Området ingår i riksintresset för friluftsliv nr FN4 Lygnern-Rolfsån och berör kring Rossared även kulturmiljövårdens riksintresse KN4 Hjälms-Rossared. Områdena kring Rossared och Stensjöns södra strand ingår i ett av regeringen godkänt Natura 2000-område (pSCI). Området ingår även i förslag till nytt program för kulturminnesvård i Kungsbacka kommun.

Bedömning

”Sammanfattningsvis kan anföras, att Stensjön med sitt klara, rena vatten och natursköna omgivningar utgör ett synnerligen tilltalande inslag i landskapet” (citrat från beslutstexten). Härtill kommer mycket värdefulla lövskogsbiotoper för fauna och flora, kulturlandskap och kulturmiljöer vid Rossared samt betydelse för friluftslivet. De allra största naturvärdena i området knutna till ädellövskogarna som tillhör de främsta områdena i landet vad gäller förekomsten av hotade arter knutna till såväl ek som bok.

Referenser

- Förslag till ”Program för kulturminnesvård i Kungsbacka kommun. Kulturnämnden 2001-02-06 § 3”.
- Kungsbacka kommun och Hallands läns museer/ landsantikvarien. 1987. Program för kulturminnesvård. Kungsbacka kommun.
- Kuylenstierna, J. 1997. Ekkullar och sydberg i norra Halland. I Georgsson, K. et al. 1997. Hallands flora sid. 177-182.
- Länsstyrelsens förordnande till skydd för landskapsbilden, 1970-02-11.
- Länsstyrelsen. 1988. Områden av riksintresse. Kulturminnesvård. Länsstyrelsens meddelande nr 1988:17.
- Länsstyrelsen. 1988. Områden av riksintresse. Friluftsliv. Länsstyrelsens meddelande nr 1988:18.
- Lindfeldt, K. 1990. Ängs- och hagmarker i Kungsbacka kommun. Länsstyrelsens meddelande nr 1990:2.

- Länsstyrelsen 1994. Bevarandeprogram för odlingslandskapet i Hallands län. Länsstyrelsens meddelande nr 1994:11.
- Länsstyrelsen. 2001. Områden av riksintresse för naturvård i Hallands län.
- Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.
- Strand, V. 2002. Natura 2000. Regeringsgodkända områden i Hallands län 2002. Länsstyrelsens meddelande 2002:01.